

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

GRAFİK VE FOTOĞRAF

MODA FOTOĞRAFI

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	3
1. MODA FOTOĞRAFLARINA GENEL BAKIŞ.....	3
1.1. Tanımlar	3
1.1.1. Perspektif.....	4
1.1.2. Işık- Gölge.....	5
1.1.3. Açık-Koyu	6
1.1.4. Ton	7
1.1.5. Kompozisyon	7
UYGULAMA FAALİYETİ	9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	10
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	13
2. MODA FOTOĞRAF DONANIM VE ÇEKİM TEKNİKLERİ.....	13
2.1. Çevresel Portre.....	13
2.2. Işıklandırma	15
2.3. Objektif	15
2.4. Filmin Duyarlılığı	16
2.5. Diyafram Açıklığı.....	16
2.5.1. Diyafram ve Netlik Derinliği	17
2.6. Enstantane	17
2.7. Enstantane/ Diyafram Kombinasyonu	18
2.8. Pozometre	18
2.9. Alan Derinliği	18
2.9.1. Odak Uzaklığı.....	19
2.9.2. Objeden Uzaklık.....	19
2.9.3. Netleme Noktası.....	19
2.10. Açık Alanda Fotoğraf Çekimi	19
2.11. Kapalı Alanda Fotoğraf Çekimi	20
2.12. Çekim Hızı	20
2.13. Pan Tekniği	21
UYGULAMA FAALİYETİ	22
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	23
MODÜL DEĞERLENDİRME	25
CEVAP ANAHTARLARI.....	26
KAYNAKLAR.....	27

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	213GIM062
ALAN	Fotoğraf Grafik
DAL/MESLEK	Ortak Alan
MODÜLÜN ADI	Moda Fotoğrafı
MODÜLÜN TANIMI	Moda Fotoğrafında ,ışık,renk,hareketi vurgulama, hareketi dondurma ile ilgili temel kavramların ve uygulamaların yapılışının anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖNKOŞUL	Fotoğrafta Işık ve Kompozisyon modülünü almış olmak Işık ve Renk Oluşumu modülünü almış olmak
YETERLİK	Fotoğraf makinesini kullanabilmek Moda alanında, farklı bakış açıları yakalama yaratıcılığına sahip olmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam ve araçlar sağlandığında, fotoğrafçılıkta temel kompozisyon kurallarına uygun; konum ve ölçeklendirme kurallarına göre, fotoğrafta Işık ve rengin kullanımına dikkat ederek moda alanında fotoğraf çekebileceksiniz. Amaçlar 1. Açık alanda fotoğraf çekimi yaparken fotoğraf makinenizin enstantane ve diyafram ayarlarını yapabileceksiniz. 2. Kapalı alanda fotoğraf çekimi yaparken fotoğraf makinenizin enstantane ve diyafram ayarlarını yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Manuel veya dijital fotoğraf makinesi, tripod,spotlar,fon perdesi,fotoğrafı çekilecek objeler veya figürler.
ÖÇLME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (uygulamalı sınav) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

İnsan sosyal bir varlıktır ve fotoğraf, insanı toplumsal bütünü içinde en iyi tanımlayabilen görsel sözcükler bütünüdür. İnsanın sosyal yaşamındaki her şey, fotoğrafın konusu olmuştur. Moda da bunlardan biridir ve günümüzde hiç şüphesiz toplumumuzun büyük bir kısmının ilgiyle takip ettiği alanlardan bir tanesidir. Çoğu zaman yalnızca bir an'ın fotoğrafı, anlatılmak istenen konunun bütünü tanımlayabilmektedir. Bu nedenle fotoğraflar insanın tüm yaşam alanı içerisinde en baştan başlayıp sonuna dek tanıklık etmektedir diyebiliriz. Fotoğraf; icadından itibaren insanla ve onun oluşturduğu her şeyle yakın bir bağ kurmuştur. Üstlendiği ilk misyon da insanın ve bağlı olduğu değer sisteminin betimlemesini yapmaktır. Bu nedenle insan, fotoğrafın bulunuş anından itibaren kendi görüntüsüne sahip olma yolundaki yolculuğuna başlamış ve güzeli yakalayabilmek, vurgulayabilmek ve başkalarına sunabilmek arzusu ile yoluna devam etmiştir.

Moda aktüel bir olaydır ve kendi içinde çok hızlı değişir. Moda işinde mankenlerle ve iş sahipleriyle muhatap olursunuz aynı konuyu farklı noktalardan, farklı bakış açılarıyla çok sayıda çekim yaparsınız. Bunun içinde ışık konusunda ve kompozisyon konusunda yeterli bilgiye sahip olmanız gerekir. Ancak tek başınıza iyi olmanız yeterli değildir.

Çünkü moda fotoğrafçılığı, ekip işidir. Moda fotoğrafçılığında iyi yerlere gelmek yalnız fotoğrafçının gayretleriyle değil ekibiyle birlikte olacak bir iştir.

Hazırlanan bu modülde moda alanında fotoğraf çekimlerinde, istenilen nitelikte bir fotoğraf çekebilmek için dikkat etmemiz gereken noktalar ile ilgili konuları ele alacağız. Modül sonunda öğrendiğiniz bilgi ve beceriler ile istediğiniz nitelikte fotoğraf çekimleri yapabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, bir objenin üzerine gelen ışık-gölge, açık- koyu, perspektif durumuna göre, ışığın doğru miktarda kullanımı ile bir moda fotoğrafı elde edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Moda dergilerinden veya gazetelerdeki moda çekimlerinden fotoğraflar ediniz bu fotoğrafları sınıfta arkadaşlarınızla gözlem yaparak ışık durumunu inceleyiniz ve doğal ışıkta çekilmiş olan fotoğrafların ışık ve gölge değerlerini arkadaşlarınızla tartışınız.
- Doğal ışıkta ve yapay ışıkta siz de arkadaşlarınızı model olarak kullanıp fotoğraf çekimi yapınız.

1. MODA FOTOĞRAFLARINA GENEL BAKIŞ

Moda fotoğrafçılığı, ilk bakışta oldukça zor ve masraflı görünür ama temel bazı aksesuarlar ve ışığın doğru kullanımı, mükemmel fotoğrafın oluşması için yeterlidir.

1.1. Tanımlar

Moda fotoğrafçılığı; genelde ya stüdyo çekimi yapan profesyoneller ya da serbest fotoğrafçılar tarafından dergilere, moda evlerine ve reklam ajanslarına yapılan çalışmaların bütününe verilen isimdir.

Sık sık fotoğrafçıların farklı atmosferleri yakalamaya teşebbüs ettikleri de olur. Moda fotoğrafçılığı gözün eğitimi ile ilgilidir. Fotoğrafçının içinde bulunan bu cevher, teknik eğitimle kazanılacak bir yetenek değildir. Fotoğraf ekipmanları ve eğitim, olayın ikinci boyutunu oluşturan etkenlerdir. Bu alanda söz sahibi olan pek çok moda fotoğrafçısı, çok basit ekipmanlarla bile harikalar yaratabilir. Bu yeteneğe sahip fotoğrafçılar için son teknolojiye sahip ekipmanlar ise sonucu en mükemmele götüren araçlardır.

Bir fotoğrafçıda ilk etapta olması gerekenler zeka, merak ve perspektif düşüncedir. İyi bir moda fotoğrafçısı olmak için doğru renkleri, gölgeleri, çizgileri ve ışığı görebilecek bir göze gereksinim vardır. Bunun yanında modanın (kıyafet ve saç stilleri) yakından takip edilmesi, fotoğrafçı açısından artı bir değer olacaktır.

Fotoğraf 1.1: (Fotoğraf: İrfan Yıldız)

1.1.1. Perspektif

Perspektif üç boyutlu cisimleri, iki boyutlu bir düzlem üzerinde göstermek için kullanılan bir araçtır. Perspektif, çizgi perspektifi, renk perspektifi diye ayrılır.

Bir nesnenin bir bakışta üç yüzünü birden görmeye ya da üç boyutlu hacimsel bir nesneyi bir düzlem üzerine çeşitli çizgisel anlatım yolları ile oluşturulan resimleme yöntemine perspektif denir.

Perspektif; nesnelerin göze olan uzaklığına ve yakınlığına, göz hizasından aşağıda ve yukarıda oluşuna göre çizgi, yüzey, renk değişikliklerini kolayca çizmeye ve ifade etmeye yarayan ölçü ve oran sanatıdır.

Bir modelin tasarımında ve uygulamasında ana faktörlerden biri ışıktır. Modelin aldığı ışık bize onun düz, kıvrımlı, küresel, içbükey ya da başka bir formda olup olmadığını gösterir. Form ve rengi, ışık-gölgenin var ettiği etkiler sayesinde görüp algularız.

Çizim, resim ya da fotoğraf sanatında kullanabileceğimiz iki çeşit ışık kaynağı vardır:

1.1.1.1. Doğal Işık Kaynakları (Güneş veya Ay)

Doğal ışık, paralel çizgiler halinde yayılır; yapay ışık, merkezden çevreye doğru radyal olarak yayılır. Bu nedenle düşen gölgenin biçimi ışık kaynağının doğal ya da yapay oluşuna göre değişir.

1.1.1.2. Yapay Işık Kaynakları (Elektrik ışığı, gaz lambası, mum ışığı vb.)

Bu ışık kaynakları tek başına ya da birlikte kullanılabilir. Birlikte kullanımda model hem temel ışık kaynağı hem de başka bir tamamlayıcı (komplemanter) ışık kaynağı tarafından aydınlatılır.

Fotoğraf 1.2

1.1.2. Işık- Gölge

Işığın nesnelere, objelere ve cisimlere üzerinde yayılırken oluşturduğu açık - orta - koyu ton (degrade) değerlerine ışık-gölge diyoruz.

Çoğu moda fotoğrafçılığında en uygun ışıklandırma kameradan gelmeyen yumuşak ışıklandırma şeklidir.

Fotoğraf 1.3

1.1.3. Açık-Koyu

Işık, objeyi her noktadan aynı şiddetle aydınlatmadığı için; ışığın geliş yönüne yakın yüzeyler daha fazla ışık aldığından açık; ışığa uzak ve arkada kalan yüzeyler daha az ışık alacağından koyu görünür, resim dilinde buna **açık-koyu** denir.

Işık, varlıkların her tarafını aynı ölçüde aydınlatmadığı için açık-koyu farkları meydana gelir. Örneğin aynı renkte olan bir objeye baktığımızda, ışığın geldiği yönde olan kısımların açık ve parlak olduğunu; gölgede kalan kısımların ise koyu ve sönük olduğunu görürüz. Açık-koyu ile ışık-gölge terimlerini birbirine karıştırmamak gerekir.

Açık-koyu, bir rengin ışıktan gölgeye geçerken aldığı ton dereceleridir (Valör). Yani herhangi bir rengin, ışıktan ne derece açık tonda ya da gölgede ne kadar koyu gözükeceği durumudur. Hâlbuki ışık-gölge, renkli resimde, soğuk ve sıcak renklerin kullanışı ile sıkı sıkıya ilgilidir.

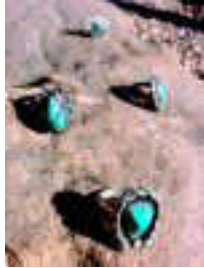

Fotoğraf 1.4

1.1.4. Ton

Objelerin ışıklı (aydınlık) kısımları ile gölgeli (karanlık) kısımları arasında kalan kısımları hassas bir geçişle birbirine bağlayan orta ton değerlerinin hepsine birden ton denir. Aynı rengin en açık ton değerinden, en koyu ton değerine hassas geçiş sağlayarak götürme işine **renk valörü** denir.

Kompozisyonu oluştururken ışıklandırma yönüne dikkat edilmelidir. Dikkat çekilmesi, vurgulanması istenilen bölümler aydınlatılmalıdır.

Fotoğraf 1.5

1.1.5. Kompozisyon

Kompozisyon, farklılıklar gösteren kavramsal ve görsel elemanların (renk, doku, boyut, biçim, yüzey) bir bütün içerisinde estetik bir ilişkiyle denge oluşturmaya yönelik davranışlar ve faaliyetlerdir.

Kompozisyonda en önemli ilke, her şeyin bütüne ait ve uygun olması, hiçbir öğenin birbirine yabancı ve uygunsuz olmaması; yani bütünlüktür, bütünlük içinde çeşitlilik.

Fotograf 1. 6

UYGULAMA FAALİYETİ

Moda fotoğrafı çeken sanatçıları araştırınız, size yakın gelen bir tanesinin çalışma yöntemleri, fotoğrafları ile ilgili bir sunum hazırlayınız ve sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kullanılacak Araç Gereçler

- Moda dergileri, internet vb.
- Dosya
- Fon kartonu
- Yapıştırıcı, makas

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Araştırmanızı yapınız.	➤ Ne kadar bol araştırma yaparsanız o ölçüde konuta hakim olursunuz.
➤ Hangi sanatçının size daha yakın geldiğine karar veriniz.	➤ İlgi duyduğunuz alanda daha çok severek çalışırsınız.
➤ Sanatçının biyografisini ve çalışma yöntemlerini raporlaştırınız.	➤ Açık ve algılanması kolay bir rapor hazırlayınız.
➤ Sanatçının, sunumda kullanacağınız fotoğraflarını seçiniz.	➤ Fotoğrafların, sanatçınızı en iyi yansıtan fotoğraflar olmasına özen gösteriniz.
➤ Fotoğraflarınıza kontrast oluşturacak bir renkte fon kağıdı seçiniz.	➤ Fotoğraflarınızın ön plana çıkmasını sağlamış olursunuz.
➤ Kompozisyonunuzu istediğiniz gibi olutup fotoğraflarınızı yapıştırınız.	➤ Fotoğraflarınızın birbirine yakın olmamasına dikkat ediniz.

Yukarıdaki işlemleri tamamladığınızda bir moda fotoğrafçının nasıl olduğunu, çalışma tekniklerini, hangi aşamadan geçtiğini ,hangi özelliklerinin olması gerektiğini öğrenmiş olacaksınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Ölçme Soruları

Öğrenme faaliyetleri kapsamında; iki tip test sorusu vardır. Doğru-yanlış ve doldurmalı cümleler. Her cümleyi dikkatle okuyunuz. İfadede belirtilen fikir doğru ise cevap kağıdınız da ilgili maddenin önüne (D), yanlış ise (Y) harfini yazınız. Ayrıca aşağıdaki cümlelerde bazı önemli sözcüklerin arası boş bırakılmıştır. Boş yerleri doğru sözcüklerle doldurunuz.

1. ( ) Moda fotoğrafçılığında, temel bazı aksesuarlar ve ışığın doğru kullanımı, mükemmel fotoğrafın oluşması için yeterlidir.
2. ( ) Moda fotoğrafçılığı genelde ya stüdyo çekimi yapan profesyoneller ya da serbest fotoğrafçılar tarafından dergilere, moda evlerine ve reklam ajanslarına yapılan çalışmaların bütününe verilen isimdir.
3. ( ) Moda fotoğrafçılığı gözün eğitimi ile ilgili değildir.
4. ( ) Moda fotoğrafçılığı, teknik eğitimle kazanılacak bir yetenektir.
5. ( ) Moda fotoğrafçısı, çok basit ekipmanlarla bile harikalar yaratabilir.
6. ( ) Moda fotoğrafçısının mükemmeli yakalaması için son teknolojiye sahip ekipmanlar yeterlidir.
7. ( ) İyi bir moda fotoğrafçısı olmak için doğru renkleri, gölgeleri, çizgileri ve ışığı görebilecek bir göze gereksinim vardır.
- 8- ( ) Moda fotoğrafçısının kıyafet ve saç stillerini yakından takip etmesine gerek yoktur.
9. ( ) İyi bir moda fotoğrafçısı olmak için doğru renkleri, gölgeleri bilmeniz yeterlidir.
10. ( ) Işık, varlıkların her tarafını aynı ölçüde aydınlatmadığı için açık-koyu farkları meydana gelir.

Boş yerleri doğru sözcüklerle doldurunuz.

1. Bir fotoğrafçıda ilk etapta olması gerekenler .....ve.....düşüncedir

2. Üç boyutlu hacimsel bir nesneyi bir düzlem üzerine çeşitli çizgisel anlatım yolları ile oluşturulan resimleme yöntemine .....denir.
3. Doğal ışık .....çizgiler halinde yayılır; yapay ışık merkezden çevreye doğru .....olarak yayılır.
4. Form ve rengi .....-.....var ettiği etkiler sayesinde görüp algılarız.
5. Elektrik ışığı, gaz lambası, mum ışığı,.....kaynaklarıdır.
6. Moda fotoğrafçılığında en uygun ışıklandırma kameradan gelmeyen .....ışıklandırma şeklidir.
7. Valör , bir rengin ışıktan gölgeye geçerken aldığı .....derecelerdir .
8. Aynı rengin en açık ton değerinden, en koyu ton değerine hassas geçiş sağlayarak götürme işine .....denir.
9. Kompozisyonda en önemli ilke, her şeyin bütüne ait ve uygun olması, hiçbir ögenin birbirine .....-.....olmamasıdır.
10. Moda fotoğrafçılığı, ilk bakışta oldukça zor ve masraflı görünür ama temel bazı aksesuarlar ve....., mükemmel fotoğrafın oluşması için yeterlidir.

Uygulamalı Test I

İki kişilik gruplar oluştunuz. Partnerinizin mankenliğinde seçtiğiniz, kapalı alanda konuyu vurgulayıcı moda resmi çekimlerini yapınız daha sonra fotoğrafları kıyaslayarak aralarındaki en iyi olanları tespit ediniz. Çekimlerinizden birer katalog oluşturunuz ve sınıfta diğer arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme Ölçeği

ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI		
Uygulama: Moda resmi çekimi		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet ve Hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
1) Malzemeleri temin ettiniz mi?		
2) Filminizin ASA değerine dikkat ettiniz mi?		
3) Fotoğraf makinenize filminizi doğru bir şekilde taktınız mı?		
4) Fotoğraf makinenizin enstantane ayarını doğru yaptınız mı?		
5) Fotoğraf makinenizin diyafram ayarını doğru yaptınız mı?		
6) Fotoğrafınızı çekmeden pozometre kullanımına dikkat ettiniz mi?		
7) Fotoğrafınızı çekmeden alan derinliğine dikkat ettiniz mi?		
8) Fotoğrafınızı çekmeden ışıklandırmaya dikkat ettiniz mi?		
9) Fotoğraflarınız arasında en iyi olan değerleri tespit ettiniz mi?		

Değerlendirme

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “**Evet**” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “**Hayır**” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Tamamı **Evet** ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, hareketin film üzerine yansıtılmasında enstantanenin rolünü kavrayıp istenilen nitelikte fotoğraflar çekebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bir manzarayı nasıl fotoğraflayacağınızı düşünürken farklı enstantane ve diyafram ayarları yaparak hangisinin daha uygun olduğunu inceleyerek arkadaşlarınızla tartışınız.

2. MODA FOTOĞRAF DONANIM VE ÇEKİM TEKNİKLERİ

2.1. Çevresel Portre

Eğer stüdyo dışında çekim yapacaksanız, o zaman çevresel portre üzerine konsantre olmanız gerekecektir. Konuyu ve etrafındakileri göstermeniz gerekecektir. Eğer fotoğrafı 27x35 cm kadar büyütecek iseniz bu ortamlar genellikle iyi sonuç verir. Aksi halde modelin yüzü çok küçük kalacaktır. Aslında ileride büyütme amacı ile fotoğraf çekmek başlı başına bir sanattır. Yardımcı araçlarınız az hızlı bir film veya çok az ASA değerine sahip olan bir dijital fotoğraf makinesi, normal bir objektif (teleobjektif değil), tripot ve 35mm filme eşdeğer veya daha büyük ebatla film çekebilen bir kameradır. Bu kameralara en son eklenen dijital kameralar Canon EOS 5D, Canon EOS-1Ds ve Kodak DSC 14n modelleridir.

Eğer stüdyonuzda portre fotoğrafçılığı yapıyorsanız üzerinde durulması gereken iki önemli konu vardır. Bir tanesi kontrol edilebilir arka plan'dır. Portreye konu olan modele dikkat çekmek istersiniz ve kare içerisinde rahatsız edici arka plandan kaçınmak istersiniz. Herhalde iyi portre fotoğrafları arka planda buruşmuş bir kâğıt top görünümü olan fotoğraflar değildir. Kontrol edilebilen bir arka plan için özel bir oda hazırlamanız gerekmez. Hemen hemen her fotoğraf malzemesi satan yerlerde bulunabilen hazır arka planlar veya dekorlar alabilirsiniz ya da bir katalog çekimi yapıyorsanız temaya uygun bir fon seçmeniz kompozisyonunuzu bütünleyici olacaktır. Arka planı tam olarak kontrol edemediğiniz zaman çok hızlı bir enstantane kullanarak bu sorunu biraz da olsa aşabilirsiniz.

Fotoğraf 2.1

Örneğin 300/2.8 gibi. Hızlı tele objektifler çok az alan derinliğine sahiptir. Portresini çektiğiniz kişinin gözleri ve burunu net çıkacaktır. Fotoğrafı kötüleyen diğer şeyler ise flu bir görünümde çıkacaktır. Diğer ise kontrol edilebilen ışıklandırma' dır. Ayaklığa, duvara veya tavana monte edilmiş ışıklar ile konunuza en uygun gelen ışıklandırma açısını seçersiniz. Şemsiyeler veya ışık dağıtıcı araçlarla konunuz üzerindeki gölgelenmiş alanlardan kurtulabilirsiniz. Piyasada taşınabilir bazı flaş kitleri, ışık ayaklıkları ve şemsiyeler bulunmaktadır. Bunlar genellikle 500-1000 dolar arasında bir fiyatla satılır ve herhangi bir yere kurulması yaklaşık 20 dakika filan alır. Eğer bu tür ekipmanları alacak paranız, uygun zamanınız ve de bunları taşıyacak kaslarınız yoksa en uygun çözüm konunuzu bir pencere kenarına yaklaştırmak ve diğer tarafına da yansıtıcı bir beyaz kart koymak olabilir ve tabi ki yanınızda bir de tripot taşımayı unutmayınız, çünkü ışıklandırma şekli sizi daha yavaş bir enstantane kullanımına zorlayabilir.

2.2. Işıklandırma

Çoğu moda fotoğrafçılığında en uygun ışıklandırma, kameradan gelmeyen yumuşak ışıklandırma şeklidir. Büyük genelde kuzeye bakan bir pencere iyi bir seçim olabilir ve yumuşak bir elektronik ışık kaynağı gibi bir görev görür. Eğer fotoğraf konunuz dışarıda ise kapalı bir hava en iyisidir. Eğer hava güneşli ise bir yansıtıcı veya özellikle de gözler altındaki karanlık bölgeleri ışıklandırmak için elektronik flaş kullanmaya özen gösteriniz.

Fotoğraf 2.2

2.3. Objektif

Eğer konunuza ilgiyi çekmek istiyorsanız, onun burnu üzerindeki ilgiyi azaltmak isteyeceksinizdir. O zaman burnundan ziyade yüzündeki diğer bölgelerin daha önem kazanması için ondan 10-15 feet uzakta durmak gerekecektir. Ancak kamera fotoğraf konusundan bu kadar uzakta iken, konuyu daha yakına getirmek ve de bütün yüzü fotoğraflayabilmek için uzağı yaklaştıran teleobjektife ihtiyaç olacaktır. Genel olarak portre fotoğrafçılığında kullanılan objektifler 90-135 mm (35 mm kameralar için) objektiflerdir. Çoğu profesyonel moda fotoğrafçıları genellikle 300-600 mm'lik teleobjektifler kullanır ve model ile herhangi bir (walkie talkie gibi) telsizle iletişim kurar.

2.4. Filmin Duyarlılığı

Işık ve filmin dikkate alınması, diyafram açıklığı ve enstantaneyi seçebilme derecesi büyük ölçüde varolan ışık koşullarına ve kullandığınız filmin türüne bağlıdır.

Örneğin, çok az ışıkta f8'in seçilmesi, doğru pozlandırma sağlamak için olanaksız derecede yavaş bir enstantane gerektirecektir. Böylesine yavaş bir enstantanede, yavaş hareket eden bir figürün bile hareketini 'dondurmak' imkânsızlaşacaktır.

Film Hızı Skalası

ASA	25	50	100	200	400	800	1600
DIN	15	18	21	24	27	30	33
ISO	25/15°	50/18°	100/21°	200/24°	400/27°	800/30°	1600/33°

Şekil:2 .3

ASA Amerikan Standards Association (ASA) tarafından belirtilen ölçüm skalası.Buna altarnetif olarak ,endüstriyel kuralları belirleyen Alman kurumu Deutsche Industrie Norm'un (DIN) teklif ettiği bir metod bulunmaktadır. Buna göre ISO değeri ,ASA değeri ile DIN değerinin derece (sembolü °) / işareti ile ayrılarak birlikte kullanılmasından ibarettir.ISO (International Standards Organization) değeri ile film hızını belirtmektedir.Örneğin: 1600 ISO'luk bir film doğru bir pozlama için çok az ışığa ihtiyaç duyar.Oysa ,25 ISO'luk bir filmi aynı değerde pozlandırmak için 64 kat daha fazla ışık gerekir.

2.5. Diyafram Açıklığı

Objektiflerin f sayısı ile belirtilen diyafram ayarları (f durakları diye de bilinir) yalnızca pozlama süresini değil, netlik derinliğini de etkiler. Bir objektifin elle ya da otomatik olarak odaklandığı noktanın hem önünde ve hem arkasında oldukça keskin netliğe sahip bir bölge bulunur bu bölgeye netlik derinliği denir.

Keskin netlik bölgesi bütün objektiflerde vardır; fakat bu bölgenin derinliği, objektifin türüne ve diyaframına bağlıdır. Örneğin, geniş açılı objektiflerin cömert bir netlik derinliği vardır (netlik alanı) ve objektif açısı genişledikçe netlik derinliği artar. En geniş açılarda objektifin netlik ayarını yapmak pratik olarak gereksizdir; çünkü, geniş netlik derinliği çerçeve içindeki her şeyin net olmasını sağlar. Öte yandan, teleobjektiflerin alan derinliği oldukça dardır. Bu objektifleri (ve teleobjektif zoomları) kullanırken, netlemeye çok dikkat etmemiz gerekir; çünkü bunlar çok fazla hata kaldırmaz.

2.5.1. Diyafram ve Netlik Derinliği

Diyafram açılığı, bütün farklı tip objektiflerde karakteristik netlik derinliğini etkiler. Diyafram açıldıkça (f sayıları küçüldükçe) netlik derinliği azalır.

Fotoğraf 2.4

2.6. Enstantane

Fotoğraf makinesinin, saniyelerle ve saniyenin kesirleriyle işaretlenmiş bir kadranla kontrol edilen enstantane ayarı, diyafram açıklığı ile birlikte film üzerine ne kadar ışık düşeceğini belirler. Ama daha da önemlisi, enstantane ayarı, hareketli ya da durağan konuların net ve keskin detaylı olarak mı yoksa belli bir izlenimi ifade edercesine bulanık olarak mı kaydedileceğini belirler.

Obtüratör açıkken fotoğraf makinesinin hareket etmesiyle oluşabilecek istenmeyen titremelerden kaçınmak için yeterince yüksek bir enstantane hızı kullanmalısınız. Eğer, makinenizi bir üçayak üstüne oturtursanız, makinenin titreme tehlikesi ortadan kalkacağından, saniyeler süren uzun enstantaneler kullanabilirsiniz. Buna karşın makineyi elinizde tutuyorsanız genel kural, hiç değilse objektifinizin odak uzaklığına denk bir enstantane seçmektir.

Yani ,odak uzaklığı enstantane hızı 50mm'lik objektif için;

90-135mm'de

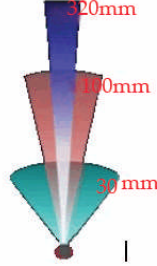
250mm'de 1/60 sn. ya da üstü

1/125 ya da üstü

1/250 ya da üstü enstantane kullanınız

Bu kuralın nedenlerinden biri objektiflerin uzunlaştıkça daha ağırlaşması, diğeri ise makinedeki en küçük hareketin objektifin uç noktası uzaklaştıkça daha fazla kaymaya sebep olmasıdır.

ODAK UZAKLIKLARI

Şekil 2. 5

2.7. Enstantane/ Diyafram Kombinasyonu

Filmi doğru şekilde pozlandırmak için diyafram ne kadar açıksa o kadar az süre yani o kadar hızlı bir çekim hızı gerekir. Ters durumda ise, diyafram kısıldığında, obtüratör daha uzun süre açık kalmak zorundadır.

Farklı fakat eş değer olan enstantane/diyafram kombinasyonunda gerçekleşen her pozlama aynıdır. Maksimum diyafram açıklıkları daha geniş olan objektifler “hızlı” olarak nitelendirilir ve daha hızlı çekimlere olanak tanır.

Örneğin: f/16 gibi küçük bir diyafram açıklığı 1/15 gibi uzunca bir enstantaneye ihtiyaç duyarken, aynı pozlama f/ 11 açıldığında 1/30 enstantane ile gerçekleşebilir. Böylece çekim süresini azaltmak için ışığın gireceği açıklığı iki katına çıkarmış oluruz. Bu da **Eşdeğerlik Kanunu** olarak adlandırılmaktadır.

Kısay bir diyafram ve uzun bir enstantane zamanı ile daha geniş bir alan net olarak fotoğraflanabilir.Fakat hareketi dondurmak güçleşir.

2.8. Pozometre

Belirli bir durumda var olan ışığın miktarını ölçen pozometre artık her modern fotoğraf makinesinde bulunmaktadır. Pozometre bir bilgisayarımış gibi kabul edilebilir. Sistem ışık miktarını (parlaklık) ölçerek seçmiş olduğunuz pozlama değerlerinin doğru olup olmadığını belirtir. Otomatik moda ise makine bu hesaplamaların tamamını kendisi yapar.

2.9. Alan Derinliği

Alan derinliği “bir fotoğrafta kabul edilebilir derecede net olan alan”dır.Gerçekte sadece netlediğimiz nesne ile fotoğraf makinesine netlenen nesneyle aynı uzaklıkta olan objeler net olarak görüntülenir.Her durumda daha arkada veya önde olan nesnelere de kabul edilebilir ölçüde net olacaktır ancak burada alan derinliğinin etkisi devreye girmektedir.

2.9.1. Odak Uzaklığı

Herhangi bir noktada alan derinliği ayarı kullanılan objektife bağlıdır.28 mm'lik bir objektifle çekilen fotoğrafın tamamı net olurken, 400 mm'lik bir objektif kullanıldığında odaklanan nokta net çevresi flu olacaktır.

Geniş bir diyafram açıklığı ve kısa bir enstantane süresi ile alan derinliği azalır ve hareket “dondurulur”.

2.9.2. Objeden Uzaklık

Objeye yaklaştıkça alan derinliği azalır. Aşırı derecede yaklaşılarak çekilen bir fotoğrafta kabul edilebilir netlik alanı milimetrelerle ölçülecek düzeyde olacaktır. Öte yandan bir şehrin uzaktan çekimi sırasında alan derinliği fazla olacaktır.

Fotoğraf 2.6

2.9.3. Netleme Noktası

Alan derinliği yaklaşık olarak netleme noktasının 1/3 kadar ön tarafını ve 2/3'ü kadar arka kısmını kapsamaktadır. İyi bir alan derinliği elde etmek için;

Örneğin: Bir manzara resmi çekerken fotoğrafın ön tarafından yaklaşık 1/3'üne denk gelen kısmını netleyiniz ve küçük bir diyafram açıklığı kullanınız.

2.10. Açık Alanda Fotoğraf Çekimi

Fotoğrafın bir ışık-gölge oyunu olduğunu düşünürsek, dış mekanda fotoğraf çekimini; havanın kapalı veya açık olması, güneşli olması ,yağışlı olması gibi etmenler etkilemektedir.Belirttiğimiz bu nedenler bizim filmimizin ASA değerini seçmemizi, enstantane değerimizi, diyafram açıklığımızı belirlememizi etkileyecek faktörlerdir.

Örneğin: Güneşli bir havada moda fotoğrafını çekerken;

- Filmimizin ASA değeri, 100-200;
- Enstantane değerimiz, 125;
- Diyafram açıklığımız ise 11 olmalıdır.

2.11. Kapalı Alanda Fotoğraf Çekimi

İç mekan fotoğraf çekimleri de tıpkı gece çekimlerinde olduğu gibi ışığın yetersiz olduğu ortamlardır. Fotoğraf çekimlerinde ASA değeri yüksek bir film ve mutlaka flaş kullanılmalıdır.

Fotoğraf 2.7

Örneğin: Gece sabit duran bir heykelin fotoğrafını çekerken;

- Filmimizin ASA değeri, 1600;
- Enstantane değerimiz, 30;
- Diyafram açıklığımız ise 5.6 olmalıdır.

2.12. Çekim Hızı

Bir objenin hareketini dondurmak için hızlı bir enstantane değeri kullanmak gerekirken objenin hareketini akışkan bir biçimde, hareket duygusu ile aktarmak içinse yavaş bir değer seçilmelidir. Üçüncü bir seçenek ise “Pan Tekniği” kullanmaktır.

2.13. Pan Tekniği

Bu teknik, objeyi hareketi boyunca deklanşöre basılı şekilde fotoğraf makinesi ile takip etmeyi gerektirir.

Pan tekniğini kullanmak, fotoğrafta hareket duygusu yaratmak için oldukça etkili bir yöntemdir. Bu teknik düşük enstantane hızında ve fotoğraf makinesinin obje ile aynı olan hızı ile prova yapmayı gerektirir.

Teleobjektifler ile 300mm veya 600mm ile çok sınırlı alan derinliğine sahip fotoğraflar çekilir.

Bu tür çekimlerde tripot kullanmaya dikkat ediniz..
Deklanşöre basarken nefesinizi tutunuz.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda bir “Takı Koleksiyonu”nun fotoğraflarını istenilen netlikte çekmiş olacaksınız.

Kullanılacak Araç Gereçler

- Manuel veya(ASA değeri yüksek) dijital fotoğraf makinesi
- Film
- Spot ışıklar
- Tripot
- Fon
- Fotoğrafını çekeceğiniz obje

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Manuel fotoğraf makinenize filminizi takınız.	➤ Filmin dişlilere tam olarak geçtiğinden emin olunuz.
➤ Fotoğrafını çekeceğiniz objeye kontrast oluşturan renkte bir fon seçiniz ve masanın üzerine sabitleyiniz.	➤ Kontrast fon objenizin ön plana çıkmasını sağlayacaktır.
➤ Spotlarınızı ,objenizi 100cm-120cm yukardan aydınlatacak şekilde iki noktadan sabitleyiniz.	➤ İki noktadan ışık kullanmanız, objenizin tüm detaylarını aydınlatacağından fotoğrafınızda çok iyi sonuç almanızı sağlayacaktır.
➤ Filminiz 100 ASA değerinde olmasına dikkat ediniz.	➤ Stüdyo ortamında ve objeye 50 cm. -100 cm mesafeden fotoğraf çekeceğiniz için filminizin ışığa duyarlılığının 100 ASA değerinde olması sizin için yeterli olacaktır.
➤ Enstantane değerini 60 olarak ayarlayınız.	➤ Fotoğrafını çektiğiniz obje sabit olduğu için 1/60 enstantane kullanmanız yeterli olacaktır.
➤ Diyafram açıklığınızı f/8 olarak ayarlayınız	➤ Diyafram Açıklığınızı f/8 olarak seçildiğinde odaklanan obje detaylarıyla birlikte net olacaktır.
➤ Alan derinliği	➤ Fotoğrafını çektiğiniz objeyi kadrajın merkezine alarak alan derinliğinizi ona göre ayarlayınız.
➤ Pozometre Kullanımı	➤ Fotoğrafını çektiğiniz objeyi aydınlatan ışık miktarını kontrol ediniz. Yeşil ışığı yakaladıktan sonra deklanşöre basınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplayarak ölçünüz.

(Aşağıdaki cümlelerde boş yerleri doğru kelimeler ile doldurunuz.)

1. Bir objeyi hareketi boyunca deklanşöre basılı şekilde fotoğraf makinesi ile takip etmeye.....denir.
2. Bir objenin hareketini dondurmak için hızlı bir .....değeri kullanmak gerekir
3. Belirli bir durumda var olan ışığın miktarını ölçen ..... sistem ışık miktarını (parlaklık) ölçerek seçmiş olduğunuz pozlama değerlerinin doğru olup olmadığını belirtir
4. Objektiflerin f sayısı ile belirtilen ..... ayarları (f durakları diye de bilinir) yalnızca pozlama süresini değil, netlik derinliğini de etkiler.
5. Filmin ışığa karşı olan duyarlılığına .....denir.
6. Kısa bir diyafram ve uzun bir enstantane zamanı ile daha ..... bir alan net olarak fotoğraflanabilir.
7. Fotoğraf çekimlerinde ASA değeri yüksek bir ..... ve mutlaka ..... kullanılmalıdır
8. Gece hareketsiz bir objenin fotoğrafını çekiyorsanız ..... kullanmanıza gerek olmayabilir.
9. Gece fotoğraf çekimlerinde ASA değeri yüksek bir film ve ..... kullanılmalıdır.
10. Fotoğraf makinelerinin flaşları ..... cinstir

Değerlendirme

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız konularla ilgili öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız. Tamamı doğru ise bir sonraki değerlendirme ölçüğüne geçiniz.

Uygulama Testi

Bir defile ortamında mankenlerin hareketini donduracak şekilde fotoğraflar çekiniz.

Değerlendirme Ölçeği

Öğrencinin Adı Soyadı		
Uygulama: Hareketi dondurucu fotoğraf çekimi		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet ve Hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Malzemeleri temin ettiniz mi?		
2. Filminizin ASA değerine dikkat ettiniz mi?		
3. Fotoğraf makinenize filminizi doğru bir şekilde taktınız mı?		
4. Fotoğraf makinenizin enstantane ayarını doğru yaptınız mı?		
5. Fotoğraf makinenizin diyafram ayarını doğru yaptınız mı?		
6. Fotoğrafınızı çekmeden pozometre kullanımına dikkat ettiniz mi?		
7. Fotoğrafınızı çekmeden alan derinliğine dikkat ettiniz mi?		
8. Fotoğraflarınız arasında en iyi olan değerleri tespit ettiniz mi?		

Değerlendirme

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor.”HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız Tamamı “EVET” ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

Geniş açılı objektiflerde 28 mm ve 35 mm ile çok geniş bir alan derinliği elde edilir

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki uygulamayı yaparak değerlendiriniz.

Performans Testi (Yeterlik Ölçme)

Stüdyo ortamında, yılın Ayakkabı- Terlik modasını yansıtacak şekilde fotoğraflar çekiniz ve katalog oluşturunuz.

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- Manuel veya(ASA değeri yüksek) Dijital Fotoğraf Makinesi
- Film
- Spot ışıklar
- Tripot
- Fon
- Fotoğrafını çekeceğiniz obje

Değerlendirme Ölçeği

Uygulama: Model özelliğini vurgulayıcı fotoğraf çekimi.		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
1. Malzemeleri temin ettiniz mi?		
2. Filminizin ASA değerine dikkat ettiniz mi?		
3. Fotoğraf makinenize filminizi doğru bir şekilde taktınız mı?		
4. Fotoğraf makinenizin enstantane ayarını doğru yaptınız mı?		
5. Fotoğraf makinenizin diyafram ayarını doğru yaptınız mı?		
6. Fotoğrafınızı çekmeden pozometre kullanımına dikkat ettiniz mi?		
7. Objenizin model özelliğini vurgulayacak şekilde ışıklandırma yaptınız mı?		
8. Fotoğrafınızı çekmeden alan derinliğine dikkat ettiniz mi?		
9. Çektiğiniz fotoğraflardan katalog oluşturdunuz mu?		

CEVAP ANAHTARLARI

Değerlendirme Testi- I Cevap Anahtarı

1	D	1	Zeka, merak ve perspektif
2	D	2	Perspektif
3	Y	3	Paralel - radyal
4	Y	4	Işık-gölgenin
5	D	5	Yapay Işık
6	Y	6	Yumuşak
7	D	7	Ton
8	Y	8	Renk valörü
9	Y	9	Yabancı ve uygunsuz
10	D	10	Işığın doğru kullanımı

Değerlendirme Testi- II Cevap Anahtarı

1	Pan tekniği
2	Enstantane
3	Pozometre
4	Diyafram
5	Asa
6	Geniş
7	Film- flaş
8	Flaş
9	Tripod
10	İki

Modül Değerlendirme Cevap Anahtarı

1	Dondurmak
2	Kompozisyon- hoş
3	ASA değeri yüksek- flaş
4	1/3 kadar ön - 2/3'ü kadar arka
5	Sınırlı
6	Film hızını
7	Saate,hava durumuna
8	Işığın - objenin
9	Uzun bir enstantane
10	Netlik
1	Y
2	Y
3	D
4	D
5	D

KAYNAKLAR

- GERMEN, Murat, **Sayısal Günlük**
- Çeşitli Sayılardan REFO, **Fotoğraf Sanatı Dergisi**
- Çeşitli Sayılardan **Fotoğraf Dergisi**
- David GIBBON, **Classic Color Photography**
- www.fotograf.net/tr/index.html
- www.fotoğrafya.net.
- www.kameraarkası.com
- www.fotoğraf.com.
- www.fotobas.net.